

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

5 вересня 2024 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго ранку, шановні колеги! Я всіх радий бачити.

(Загальна дискусія)

ПОТУРАЄВ М.Р. Друзі, розпочинаємо засідання нашого комітету. У нас сьогодні на порядку денному одне питання. Фракція "Слуга народу" має честь запропонувати Верховній Раді затвердити Миколу Станіславовича Точицького на пост міністра культури і інформаційної політики.

КРАВЧУК Є.М. Стратегічних комунікацій, Микито Руслановичу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я не отримував від пана Дениса Шмигалья листа, в якому він би написав мені і всім вам, що є пропозиція перейменувати, але я власне не проти обговорити назву. Чому б і ні?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Микито Руслановичу, я чую, що така нотка недовіри є до Дениса Шмигалья, раз він листа не написав вам.

КРАВЧУК Є.М. Ні, він в листі якраз і написав. Все там написано в поданні саме з новою назвою.

ПОТУРАЄВ М.Р. Чудово. Значить, я не уважно ознайомився.

Друзі, якщо буде ваша згода, я просив би затвердити порядок денний по цьому питанню і проголосувати, якщо ви не проти. Хто проти, звичайно не буду наполягати.

Отже, колеги, хто за те, щоб затвердити порядок денний і розпочати засідання комітету, прошу голосувати.

Потураєв – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, чи є хтось проти? Чи є хтось, хто утримався?

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – утримався.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Гео Багратовичу, зарахували ваш голос.

Колеги, рішення прийнято.

Дякую.

Розпочинаємо наше засідання. Отже, я не хочу зараз забирати у всіх час і хочу надати слово одразу Миколі Станіславовичу. Така дивна історія, що, думаю, що у пана Миколи майже з всіма, по-моєму, членами комітету є спільні знайомі, друзі, але от, як не дивно, особисто я, наприклад, з паном Миколою до того не перетинався.

Але приємно, що ми очно, майже очно зараз знайомимось. Думаю, що дуже скоро познайомимось і очно, особисто. Тому хотілося б, щоб зараз пан Микола розповів нам про своє бачення того, як він збирається працювати в нашій галузі. І далі перейдемо звичайно до запитань, обговорення і так далі.

Миколо Станіславовичу, вам слово. Раді вас бачити на комітеті. Дякуємо, що прийшли. Будь ласка.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Перш за все, доброго здоров'я, дорогі колеги! І я вдячний вам за запрошення, за можливість познайомитись.

Я думаю, що, пане Микито, доля так розпорядилася, що ми з вами не були особисто знайомі для того, щоб ближче спілкуватися власне в цих процесах, якщо і комітет і Верховна Рада ухвалить відповідне рішення.

Для багатьох не секрет, що я, в принципі, все своє свідоме життя дієве провів у дипломатії і частиною із завдань в моєму житті було – це поширення і зміцнення культурної ідентичності України за кордоном. Що маю на увазі? Я маю на увазі, що, наприклад, ті процеси, які відбувалися до повномасштабного вторгнення, сприйняття України і української ідентичності, і культури здебільшого, як і історії, в принципі, пан Княжицький знає, про що я говорю, сприймалося через призму частини великої російської або польської або австро-угорської імперії.

І лише те, що відбулося у 2022 році, почало задавати запитання багатьом, в тому числі (до речі, моє з останніх місць перебування, це була Бельгія) що ж таке насправді українці і чому вони на відміну від багатьох у світі, протистоячи набагато більшій силі, аніж, скажімо, сама Україна, самі

українці, залишаються переконаними в тому, що вони цю війну виграють. А ми дійсно переконані – в цьому головне завдання.

Особисто вважаю, що культура, ідентичність – це велика сила. Це не лише наше надбання, це велика сила. На превеликий жаль, на цьому етапі, для мене особисто, я думаю, для нашої культури ми здебільшого маємо спрямовувати нашу діяльність, як і всі хлопці і дівчата на фронті, як хлопці і дівчата в тилу, як наші парламентарі, депутати для того, щоб перемогти. Ця дія має бути спрямована на те, щоб, по-перше, Захід підтримував нас, тому що тримати у фокусі Україну, саму війну, ви як фахівці у цій галузі розумієте, це доволі складно. Наступає так звана втома, пропадає інтерес – ну, десь там далеко, навіть для європейців це не так просто.

Ми маємо зробити все для того, щоб донести до нашого зовнішнього партнера, заради чого ми боремося, хто є Україна і українці, і це потрібно робити якісно. Власне це одне із основних завдань, яке ми у колективі тут обговорювали і також з колегами депутатами, коли ухвалювалося рішення щодо пропозицій очолити це міністерство.

Ми всі з вами свідомі, що для того, щоб цю інформацію про українську ідентичність, культуру доносити ефективно, ми маємо використовувати всю інфраструктуру. Ну, на жаль, для цього всього потрібні гроші, і гроші великі.

Якщо говорити, скажімо, про будь-яке міністерство Франції або ж Канади, яке спрямоване на поширення своєї культури за кордоном і створення відповідної стратегічної комунікації про це, то це бюджет, який не набагато менший за військові бюджети цих країн. У, скажімо, наших західних партнерів таких, як британці або ж французи, або ж німці, існують цілі інститути, які працюють за рахунок донацій великого бізнесу. Чому? Тому що, перше ніж французу чи британцю зайти, він повинен розуміти, на кого він буде опиратися, я маю на увазі бізнес, у частині мовної і сприйняття культуру, і розуміння. Для цього вони спочатку заходять культурним пластом, допомагають вивчати мови, через мови йде певне сприйняття

ідентичності тієї чи іншої країни, а після цього вже заходить бізнес, коли цей ґрунт готовий.

Як я вже сказав, на мою думку, для того щоб донести, що таке українська ідентичність, яка є дійсно надвеликою силою і надбанням, потрібно не одне міністерство і не один наш з вами комітет. Це має працювати вся інституція. І для цього, я переконаний, що все, що стосується інституційних спроможностей і стратегічних комунікацій, мало б бути об'єднано. Наскільки це вдасться, будемо бачити, бо все ж таки наша історична з вами ідентичність говорить про те, що ми продовжуємо жити в тренді два українці – три гетьмани. Однак для цього необхідно, як абсолютно вірно було сказано Микитою Руслановичем, здебільшого більше контактувати і більше комунікувати, і намагатись зрозуміти один одного. Тому що завдання і ціль у нас одна.

Я переконаний, що сфера культури і комунікацій – це має бути і метою і засобом нашої перемоги. Думаю, що бажання виключно протистояти дезінформації – цього замало, тому що ми будемо завжди знаходитися в ситуації, коли ми когось, щось доганяємо або щось спростовуємо. Переконаний, що нам потрібно будувати свої наративи і на основі того, що ми, українці, уже століттями маємо, але власне через позитив.

Я думаю, що завдання було і є з перших днів цієї повномасштабної агресії у нашій єдності. Як тільки буде єдність, буде єдність світу, сприйняття того, що ми робимо. І номер один, найпростіше, що можна було б сказати, наскільки я розумію, це було б правильно, культура у нас була, є і буде незалежно від того (перепрошую, можете це називати богохульством) чи є Міністерство культури чи немає.

Завдання наше з вами – не створювати бар'єрів, а допомагати зробити рейки для того, щоб те, що у нас є, а у нас є дуже багато чого прекрасного, наприклад, знову ж таки повертаюся до Бельгії, бо це найсвіжіше, як мене вчили, треба приклади. У бельгійців зараз проснулося по-новому

усвідомлення того, ким вони були під час Другої світової війни, і є така книжка видатного автора Бельгії "Сором Бельгії", де вони намагаються зараз пройти все ж таки такі неопрацьовані моменти, коли вони співпрацювала з нацистами, і зараз через нашу війну вони намагаються усвідомити, що ж було не так, і чому вони завжди здавалися, а українці, молода доволі країна, але доволі відома уже в минулому нація продовжує протистояти. Відповідь дуже проста, і я це зрозумів у перші дні війни, як вчора Давід Арахамія говорив, що ми уже на третій день були у потязі, який міг бути в одному напрямку. Із наративів членів делегації ми зрозуміли, що тут не просто, скажімо, поширення геополітики, вірніше, внутрішньої політики на геополітику і захоплення територій і створення, скажімо, ефекту присутності у політиці Російської Федерації, а ідеться про жорстку ненависть до всього українського, до всіх українців і до всього, що є на цій землі, яка роками протистояла навалі видимій і невидимій.

Отже, завдання – працювати спільно з вами. Звісно, що для мене особисто це виклик. Однак, я буду сподіватися, що з вашою допомогою, з вашою підтримкою ми ці виклики подолаємо. Мінімум – буду старатися.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Станіславовичу.

Колеги, бачу всі підняті руки. Отож в порядку підняття першою була Євгенія Михайлівна, потім Микола Леонідович, потім Софія Романівна.

Будь ласка, Євгеніє Михайлівно, вам слово.

КРАВЧУК Є.М. Дякую.

Я вітаю нашого кандидата на посаду міністра. Я думаю, що ми звичайно продовжимо наше спілкування в якомусь більш такому форматі, коли буде більше часу, бо ми тут обмежені все-таки, документацію маємо вчасно подати на Верховну Раду. Але я задам кілька питань.

Уже рефлексуючи на ваш виступ, я дуже погоджуюся, що культурна дипломатія важлива, і ми маємо нашу ідентичність показувати, але очевидно, щоб показувати культурні продукти за кордоном, потрібно їх всередині України підтримувати. І це буде потребувати зусиль і міністерства, у нас є і інститути, які працюють в системі Міністерства культури. Очевидно, що вам буде потрібна підтримка якихось профільних заступників чи людей, які добре розуміються на галузі зсередини, чи є у вас таке якесь бачення, з ким ви будете працювати в міністерстві?

Друге питання. Ви багато говорили знову ж таки про оці от інституції, які поширюють наративи і так далі. Якщо говорити про відповідники, то там наш British Council, це український інститут, який у підпорядкуванні МЗС, а не Міністерства культури. Чи розглядаєте ви можливість хоча б подвійного підпорядкування чи тіснішої роботи з Міністерством культури? Бо це, власне, саме про те.

І з приводу бюджету. Бюджет усієї галузі, це разом з інформаційною політикою, Марафоном, Суспільним і так далі – це два дні війни. Близько 10 мільярдів гривень – два дні війни. Як ви бачите цей бюджетний процес? Бо от ми зараз очікуємо уже бюджет у Верховній Раді. Чи ви будете розраховувати на допомогу донорів і залучення? Але наша позиція комітету, що все-таки має бути якась державна підтримка, бо без неї досить складно.

І останнє питання, як голова підкомітету з інформаційної політики: як ви бачите, в чому сенс цієї зміни з інформаційної політики на стратегічні комунікації? Бо координувати всі комунікації уряду, чи ви так це бачите? Чи це щось інше? Чи це от ці українські наративи?

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Миколо Станіславовичу.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Я відразу відповідаю? Я просто хотів розуміти, як ми будемо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ні. Давайте один за одним.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Дякую, пані Євгеніє, за запитання.

Чи є заступники? Звісно вони є. І, якщо ви дозволите, я для початку проведу з ними співбесіди, бо у мене не було можливості з ними говорити.

Я з тими, кого по телефону вчора встиг опитати, отримав відповідь, скажімо так, не зовсім позитивну. Я чомусь вважав, що люди готові йти на різного роду виклики, але виходячи з того, що ви назвали після цього з точки зору фінансування і так далі, люди розуміють, наскільки це все непросто. Однак, готовий буду озвучити окремо і проговорити. Тобто заступники є, люди є. По великому рахунку, це не найбільша проблема. Проблема в ефективності.

Наші культурні інститути. Я не бачу необхідності будь-що підпорядковувати, перепідпорядковувати і так далі. Не мають навіть елементарної хорошої комунікації ці інституції. Якщо вони її будуть мати, не потрібно ніякого підпорядкування.

За моїх 33 роки у дипломатії, я вам можу сказати, що я не пам'ятаю жодного заходу, який би я проводив за кордоном, де б, скажімо так, я б залучав державний ресурс. Не кажу, що я від цього відмовляюся, але, як правило, як тільки я його залучав, тоді нічого не виходило.

Завдання буде полягати у тому, що нам потрібно буде західна підтримка для того, щоб знову ж таки створити рейки, щоб те, що у нас є, а воно є і йому не потрібно, скажімо, заважати розвиватися, було присутньо у просторі закордонного нашого з вами і глядача, і споживача. Як це робити? Ну, для початку давайте подумаємо яким чином ми можемо з вами спільно створити механізм, щоб наші з вами різного роду творчі колективи могли

виїхати, зробити свою роботу і повернутися, і це доволі непросто – які мають бути гарантії, що ми повинні будемо зробити для цього і які мають бути правові засади. Ми свідомі того, що є ризики, і стовідсотково будуть ситуації, коли будуть ситуації, коли нам потрібно буде, мені особисто, моїм колегам нести відповідальність за тих чи інших, хто не повернеться. Але це не означає, що ми маємо створити передумови для того, щоб все те сторічне надбання, яке ми маємо, залишалось лише у нашому з вами культурному та інформаційному просторі.

Що стосується бюджету. Я думаю, що я потихеньку почав відповідати. Маю контакти, будучи дипломатом, в тому числі з нашими британськими, французькими, канадськими та іншими колегами.

Щойно мені, буквально о 7:05, прилетіло з Британії: "Коли зустрінемося для того, щоб обговорити наші бюджетні можливості, для того щоб допомогти і правильно спрямувати..." Йшлося про стратегічну комунікацію, але я думаю, що наші з вами культурні надбання ми не забудемо так само.

Що стосується самих комунікацій, знову ж таки, стратегічних. Не думаю, що хтось когось повинен об'єднувати, заставляти і так далі. Все залежить від якості контенту і швидкості його поширення. Потрібно не йти за хвилею, а хвилю створювати. Вдасться – не вдасться, ну, принаймні думки у мене і у моїх колег тієї команди, яку я встиг за вчорашній вечір зібрати, є. Будемо пробувати разом. Мені потрібна буде ваша тут допомога і підтримка.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Бачу руку і Володимира Михайловича і Ірини Мирославівни. Так що, колеги, я не забуду вам дати запитання. Але зараз Микола Леонідович, потім Софія Романівна, потім Ірина Мирославівна, а потім Володимир Михайлович.

Миколо Леонідовичу, будь ласка.

СУШКО П.М. Сушко теж буде.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, звичайно.

ЛЕРОС Г.Б. Микито Руслановичу, і я ще.

ПОТУРАЄВ М.Р. Гео Багратовичу, вибач, побачив руку.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

По-перше, хочу сказати, що у мене немає запитань, тому що пан Миколо лише починає працювати, йому треба напрацювати відповідь на ті питання, які ми йому поставимо.

Хочу сказати декілька слів про пана Миколу, бо ми досить успішно співпрацювали, коли я очолював парламентський комітет Україна-ЄС, а пан Микола був послом у Брюсселі. І хочу вам чесно сказати, що, з моєї точки зору, це точно людина, яка є одним із кращих українських дипломатів. Бо стільки, скільки він там робив для успіху України, і це була фантастична робота. І через те я з одного боку радий, що більшість (я є в опозиції), запропонувала пана Миколу, з іншого боку розумію, які величезні виклики і яку планку він сам ставить для себе.

Ми і культурі заходи робили разом, я пам'ятаю, як ми тоді в Брюсселі проводили показ фільму "Кіборги", який тільки вийшов, де були всі послы, які були представлені в Брюсселі, інші заходи, пан Микола завжди не те, що до цього ставився, був ініціатором таких заходів і все це робив.

Для пана Нальотова скажу, видам інсайд, бо ми ще й за туризм відповідаємо, наш комітет, хоча міністерство не так сильно відповідає, що пан Микола є запеклим туристом по Україні, він любить з родиною

подорожувати Україною, Карпатами, відкривати для себе багато нових речей, тобто з такої сентиментально-людської точки зору я насправді радий тому, що пана Миколу запропонували, хоча знову ж таки розумію про виклики, які перед ним стоять. І теж емоційно скажу, буду говорити зараз щиро і відверто, що попри те, що я знаходжуся в опозиції, де б не був пан Микола, коли я до нього телефонував чи писав як опозиційний політик чи в МЗС, чи в Офіс Президента, він завжди відповідав і завжди намагався допомогти. І я не знаю, чи в когось ще була дійсно така позиція щодо спільної роботи на Україну.

Тепер, про виклики. По-перше, Міністерство культури – це є певні інституції, багато з них було створено після 2014 року, деяка частина з них була виведена з підпорядкування Міністерства культури, і я вважаю це великою помилкою: це і Держкіно, і ми тоді вперше зробили прозору систему фінансування кінематографу; і Інститут книги, де пані Євгенія зараз є в Наглядній раді, який фактично підняв книговидавництво; Український культурний фонд, роль якого є фантастичною, до якого зараз є багато претензій і було, де теж дуже багато, де теж дуже багато роботи і можливостей теж. Тобто ми по суті реформували нашу культурну сферу, почали принаймні це робити, не завершили, до тих форматів, по яких міністерства культури працюють у Європі.

Пан Володимир скаже про Інститут національної пам'яті.

Колись ДЕСС вивелися, не так давно, з підпорядкування Міністерства культури України, і з моєї точки зору, це теж величезна помилка, бо ДЕСС – Державна служба з етнополітики і свободи совісті не справляється зі своєю роботою, і це не моя позиція, а нашого комітету, ми навіть відповідні заяви робили. І сильне державне управління і визначення політик, а це є функція міністерства на відміну від центральних органів виконавчої влади, тут є надзвичайно важливою.

Одним словом, ці інституції, особливо в умовах війни, мені здається, трошки втратили свою інституційну спроможність, і безумовно її потрібно буде повертати, і в це потрібно вникати, і це величезний шматок роботи.

Якщо говорити про інформаційну політику, то теж вона є різною. Є такі виклики, які перед нами стоять. Не секрет про те, що обговорює опозиція, і що мене обурило, це незаконне вимкнення телевізійних каналів з ефіру, і з цим теж потрібно буде щось вирішувати, і інші питання. Але є питання, пов'язані з інформаційною політикою зовнішньою, і я думаю, що тут досвід пана Миколи буде просто фантастичним.

От я зараз вмикаюся з Польщі, з конференції з Карпача. І якби ви знали, як тут працюють росіяни і як поляки досі по деяких питаннях починають мені розповідати про імперіалізм Брюсселя, а я їм кажу, що: "У нас є шанс і можливість порівняти імперіалізм Брюсселя і імперіалізм Москви", - і пробую їм це пояснити. І вони кажуть: "Дякуємо, що ви нам це розкажете". Причому відомі люди.

Коли я їм кажу, що коли вони замало ініціюють перед НАТО надання нам зброї і можливості використання зброї, то я їм кажу: "Що у українців, знаєте, таке враження, як було у поляків під час Варшавського повстання, коли вони теж боролися з гітлеризмом, а радянська армія стояла на Віслою і мовчала, і дивилася, як їх вбивають. От люди у Львові зараз це сприймають так само".

Це коли ми говоримо, наприклад, про блокування українсько-польського кордону, дуже багато ми тут робили для того, щоб кордон було розблоковано, але інформаційна політика проти цього і просто не було думок з України. Було стільки брехні, що наше збіжжя, яке вони зараз просять, тут все заповнило і є зараженим – це все інформаційна політика за кордоном, і вона була дуже слабо поставлена, з моєї точки зору, надзвичайно. І це звичайно величезні виклики, і це окремий напрямок, яким доведеться займатися пану Миколі.

Хочу сказати і відзначити, що попри велику критику по відношенню до Міністерства культури і в суспільстві були деякі позитивні речі, які безумовно потрібно зберегти. Тому що Ростислав Карандєєв, виконувач обов'язків, коли ми говоримо з директорами музеїв, великих державних музеїв, він є таким системним управлінцем. І якщо в багатьох міністерствах ця система управління, на жаль, з тих чи інших причин була знищена, то у Міністерстві культури вона зберігалася. Коли ми говоримо про великі державні інституції (і це окрема тема), великі державні музеї, великі театри національні, які потребують великого бюджету, це все трималося купи, і воно збережено. Хоча по інших напрямках були звичайно проблеми.

Звичайно, що нам би хотілося єдності під час війни і співпраці. Ми будемо співпрацювати, бо попри те, що у нас в комітеті є представники опозиції, і я один з них, в умовах війни це все, опозиційність, вона дещо інша. І ми співпрацюємо з органами державної влади і хочемо співпрацювати.

Ми як партія опозиції не зможемо підтримувати пана Миколу не тому що це пан Микола, а тому що ми не голосуємо за урядові призначення. Я особисто буду утримуватися, коли говорити про урядові призначення. Але скажу вас щиро, бо я знаю, що у нас є в комітеті голоси, якби вам одного голосу не вистачало, я би проголосував "за".

Тому я сподіваюся на конструктивну співпрацю, дуже хочу зустрітися, повернуся з відрядження, обов'язково буду просити про можливість зустрічі у пана Миколи, тому що викликів дуже багато і можливостей дуже багато.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Леонідовичу.

Миколо Станіславовичу, може, у вас є коментар.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Насправді навіть із перерахованих викликів я зрозумів, що я навіть не все ще перерахував у своїх нотатках, але я щиро дякую пану Миколі, давньому колезі за підтримку і за гарні слова. Сподіваюся на співпрацю.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я тут перед тим, як передати слово колегам, хочу просто сказати, Миколо Станіславовичу, що ви можете на нас розраховувати в тому плані, що ми завжди підставимо і плече, і руку простягнемо для того, щоб якнайшвидше ви змогли налагодити ті процеси, про які ви вже казали, і вони важливі, і звичайно, що у нас є бачення того, на чому треба зараз концентруватися.

У цьому сенсі ви точно можете розраховувати на наш комітет як на тих людей, які абсолютно готові до того, щоб спільно, разом з вами працювати. Це така коротенька...

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Дякую, Микито Руслановичу, це дуже важливо. Без співпраці навряд чи вийде з такими об'ємами завдань.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так. Тепер слово Софії Романівні.

Будь ласка, пані Софіє.

ФЕДИНА С.Р. Доброго дня, колеги!

Одразу вибачусь, що без відео, але дуже поганий зв'язок.

Пане Миколо, вітаю з такими попередніми можливостями бути призначеним міністром культури і стратегічних комунікацій. Якраз в цьому контексті маю кілька коментарів і кілька акцентів, на які хотілося б звернути увагу.

На жаль, у вашому вступному слові прозвучало "коли все почалося в 2022 році". Я думаю, що ми всі однозначно знаємо, що все почалося в 2014 році, але, на жаль, дуже часто зараз серед чиновників звучить саме ця риторика. Тому мені би все-таки хотілося, щоб ми показували тяглість української боротьби і тяглість московської агресії і не дозволяли собі оцих от акцентів тільки на 2022 році. Люди вмирали, боролися і втрачали свої домівки з 2014 року внаслідок московської агресії.

Другий момент, який є досить такий складний, я розумію, що ви є кадровий дипломат і я як міжнародник вас абсолютно розумію, що це зараз буде розворот навіть не на 360 градусів, але це треба охопити одразу неохоплюване. Але все-таки ви робите великий акцент на стратегічних комунікаціях. Стратегічні комунікації – це не дорівнює культурі, на жаль, і вони є спільні, вони можуть іти одним шляхом, вони потребують підтримки одне одного. Але от пласт культури, якраз погоджуюся з пані Євгенією, нам дуже залежить, хто буде заступниками і наскільки вони будуть компетентні у сфері саме культури як такої. Тому що культура в міжнародному вимірі і культурні і культурні питання, гуманітарні питання в контексті України – це так само дві великі різниці.

Третій момент. Дай боже, сьогодні вас буде призначено. Так само як пан Микола Княжицький я належу до "Європейської солідарності". Ми номінально не підтримуємо урядові призначення, хоча бажаємо вам успіху на майбутній посаді.

Але цієї неділі, ми маємо другу неділю вересня і це є 80-ті роковини початку депортації українців ... (*нерозбірливо*) 1944-1951 років. Для громади депортованих, а я нагадаю, що в той період було депортовано понад 700 тисяч українців, яких комуністичний режим викинув з рідного дому в середньому за дві години без права повернень, напевно ви як дипломат добре знаєте цю історію. Але для нас дуже важливо з одного боку, щоб це були адекватні заходи вшанування цих роковин на державному рівні. На жаль,

попередньо я питалася у Ростислава Карандєєва і він казав, що заходи є. Але залишилося 3 дні, і ми до сих пір не знаємо переліку заходів, до яких навіть народні депутати можуть долучитися.

Для громади депортованих дуже важливою є державна підтримка. Тому я би просила одразу вашого майбутнього сприяння не тільки вшанування 8-го числа, але так само і підняття питання прийняття законопроекту 2038, який засуджує депортацію і називає її злочином проти українців, який здійснив комуністичний режим.

На минулому засіданні наш комітет сумарно одноголосно звернувся до Голови Верховної Ради поставити це в порядок денний, але, на жаль, я так розумію, що, за всією катавасією з кадровими призначеннями, зокрема це питання не було підняте.

Одиниці залишилися з депортованих, і якщо ми зараз не відстоїмо свою історичну пам'ять, то нам тоді кожна собака буде вказувати, де наше місце, і це точно не буде місце України як такої.

І останнє. Ви дуже великий акцент робили саме на інформаційній політиці, на комунікації, на представленні України до світу. Я абсолютно вас підтримую як особа, яка досліджує інформаційну війну і гібридні війни, і так далі. Тому у мене напевно риторичне питання, але я думаю, що вам прийдеться це все надалі комунікувати. Чому після полтавського удару балістичними ракетами, де загинули десятки людей, не було від імені України скликання Радбезу, не було термінового звернення до міжнародних організацій, не було на державному рівні з усіма інституціями звернення щодо московського звірства, насправді станом на вчора обійшлося все двома хвилинами мовчання у Верховній Раді. Це є ті стратегічні комунікації, які держава мала здійснити. Я розумію, що питання зараз не до вас, бо ви ще не призначений, але насправді Україна станом на вчора втратила шанс захищати себе. І я не розумію, чому це на державному рівні не було зроблено.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Софіє Романівно.

Миколо Станіславовичу, я хочу одну коротку репліку не до того, що казала пані Софія, просто щоб ви теж розуміли, у нас є в комітеті люди, які дуже, я б сказав так, обстоюють зважену, розумну, таку (знаєте) політику міжнародну в нашому аспекті, а є люди більш радикально налаштовані. Я, до речі, маю зізнатися, що належу до радикальних. Це вже не під запис обговоримо якимось окремо, тому що є дійсно важливі і болісні питання, ви знаєте чудово, з якими країнами, але нам треба точно мати спільну позицію. Ви як дипломат точно знайдете підтримку серед різних членів нашого комітету з різних фракцій, які вважають, що треба бути дуже мудрим в цих болючих питаннях, а таких радикалів як, припустимо, я вам треба буде переконати можливо в чомусь, тому що знову-таки я вважаю, що зараз Україна має унікальний шанс говорити жорстко, маючи на увазі старі проблеми, але все ж таки виходячи з того, що у нас є право зараз жорстко і чітко заявляти наші власні національні інтереси.

Софіє Романівно, вибачте, будь ласка, що я можливо так трохи переключив.

А зараз, Миколо Станіславовичу, будь ласка, ваша репліка і ваші, може, відповіді на питання, які підняла пані Софія.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Дякую, пані Софіє.

Я почну з 2022 року. По-перше, була прив'язка до конкретної ситуації, і я чітко говорив про повномасштабну агресію. Тобто з правої точки зору все було вірно.

Якщо говорити про тяглість історичну, то я думаю, що це навіть не в 2014 році почалось, це почалось з моменту формування таких понять, як етнос, нація, держава. Тобто я так розумію, що нам потрібно повертатись до XVI-XVII сторіччя. Не було жодного періоду нашої історії, коли би до

України і українців, зокрема з боку не лише Російської Федерації, а й інших наших сусідів, не було претензій.

Однак, завдання, щоб було розуміння у наших з вами зовнішніх партнерів, про що йдеться, власне тому я з вами згоден, що потрібно приділити увагу такому проекту, як ви і сказали, 2038, що в частині депортованих. Також в певній мірі частиною родини я належав до цього, я маю на увазі історично, тому я обов'язково вивчу всі ці питання і, сподіваюсь, будемо спільно працювати над реалізацією.

Щодо відзначення роковин 8-го, мені мало що про це відомо. Однак, першою справою, після рішення Верховної Ради позитивного, звісно обов'язково вивчу.

Що стосується заступників. Звісно, я вам сказав, що вони є. І питання в тому, як зберегти уже напрацьоване і те, що позитивне, і збудувати нове. Тобто є декілька підходів. Розпочати все з нуля. Розпочати з того, що є. Або, скажімо так, формувати повністю політику продовжити, як ви кажете, тяглість, але в тому, що уже було.

Насправді останнє мені найменше підходить, тому що завдання номер один – дійсно, щоб нас знали і розуміли.

Що стосується Полтави, масових ударів, які призвели до величезних жертв. Наскільки мені відомо, пан Кислиця звернувся до Радбезу. Ну, ви знаєте, в цій організації є низка процедурних питань. І насправді дуже багато держав до цього часу не усвідомили, що стара архітектура безпеки і поняття міжнародного права, яке було встановлено після 1945 року, після Другої світової війни, як таке перестало б існувати. Якби та сама українська нація не протистояла Російській Федерації – можна було б взагалі про все забути. І це є наше з вами спільне завдання. Це і відповідь багатьом – що є українська нація або ж наша ідентичність.

Ми – за правила, навіть якщо вони паршиві, і нам потрібно робити все для того, щоб ці правила відновити. І тут я з вами абсолютно згоден, Микито

Руслановичу, є ситуації, коли потрібно бути абсолютно кардинально жорстким або ж відразу мінімум примусити партнерів визнати, що вони не здатні захищати існуючі правила. Тоді нехай живуть у тому хаосі, який створює Російська Федерація.

Я сподіваюся, що на інші питання я більш глибоко відповім, коли підготуюся, ми сядемо і будемо з вами працювати, проговорювати як правильно вибудовувати комунікацію у частині ухвалення так само законопроектів, які є позитивні і правильні. Але відверто, у нас реально навіть у царині історичної пам'яті і справедливості є низка правових нерегульованих речей. Тому тут потрібно ґрунтовно, послідовно, спільно до цього йти.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Станіславовичу.

Ірино Мирославівно, будь ласка. Потім Володимир Михайлович В'ятрович, потім Гео Багратович, потім Павло Миколайович.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Пане Миколо, вітаю.

Розумію вас, співпереживаю, тому що вибір ваш дуже складний. І справді, як запевнили колеги, ми будемо вас підтримувати у цій роботі, тому що ми всі солідарно вболіваємо за галузь культури і за представництво України через культури у світі.

Я маю, очевидно, не питання, а прохання про те, що коли ви будете формувати і команду, з якою будете в подальшому працювати, і визначати пріоритетні напрямки, врахували про те, що смисли національної ідентичності і понятійно національна українська ідентичність, вона формується і тривалий час, і вона продовжує формуватися зараз зокрема через культуру на регіональному рівні.

Я не знаю, наскільки ви розумієте, що культурна галузь – це велика кількість закладів культури в регіонах, які через реформу децентралізації

зазнали певних змін, і поруч із тим, що у нас є центральна політика, у нас ще є велика кількість закладів культури, які перебувають у регіонах. І от наші виїзні засідання якраз часто були присвячені тому, що ми знайомимося із роботою закладів культури і культурно-історичної спадщини саме в регіонах. От саме там формується нинішній пласт культури.

Я би просила в цьому контексті обов'язково звернути на це увагу і якщо хтось із профільних ваших заступників теж не випустив з поля зору цю "неважливу" роботу.

Другий аспект, який ми можемо уже наразі знову цитувати, що мистецька освіта для української культури відігравала велику роль і для України теж, але, на жаль, з нинішнього навчального року скорочена кількість мистецьких годин в школах. Ці процеси редукції продовжуються. Будь ласка, теж врахуйте, що

Фрг_12698*001*021<11:45:17><ЛитвиноваІ.А.>

вам в подальшому треба буде тісно комунікувати з іншими міністерствами, не лише з Міністерством фінансів, від якого залежить правильно складений бюджет, не лише з Міністерством закордонних справ, але також з іншими, зокрема Міністерством освіти, для того щоб не втратити, скажімо, можливості, які реалізуються культурою і мистецтвом через мистецьку освіту.

І третє, про що я вас хотіла попросити, а, можливо, ви і дасте відповідь, що для представлення української культури і української ідентичності у світі важливими є ті культурні представництва, зокрема діаспоряни, які наразі функціонують, але не за кошти української держави, а за свої. Як ви бачите їх в подальшій розбудові і налагодженні з ними більш тісних контактів? Тому що у нас є проблеми, і зрештою ще 10 років тому їх дуже чітко сконстатувала Оксана Пахльовська в своїй книзі "Ave, Europa!".

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, колеги, я тут отримав повідомлення, що зараз почнуться відключення світла. Тому, Миколо Станіславовичу, ви не турбуйтеся, якщо ви на певний час залишитесь на зв'язку тільки з Миколою Леонідовичем, а там відключень немає, ми всі підключимось, ясно, за технічними можливостями. Якщо хтось буде зникати на певний час, то це нестрашно, це не через неповагу до вас, просто через технічні проблеми, якщо такі будуть.

Будь ласка, Миколо Станіславовичу, ваша репліка на те, що казала Ірина Мирославівна.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Дякую, пані Ірино.

Насправді, я не бачу нічого паршивого в питанні децентралізації. Однак, я так розумію, що те, про що ви зараз говорите, здебільшого стосується бюджетних спроможностей в регіонах, для того щоб підтримувати культуру власне того чи іншого регіону. Ну, тут має бути справедливість дійсно в частині розподілу.

А друге, це величезна проблема, тому що наші місцеві органи влади не завжди вміють правильно використовувати той ресурс, який відкриває для них як Рада Європи, так і Європейський Союз. Ми не вміємо користуватися тими можливостями, і це не лише в частині культури, а й в частині будь-чого: політик, регламентацій і так далі, які надаються інституціями міжнародними, які покликані сприяти розвитку в тому числі і культури. Варто попрацювати над тим, щоб ми з вами, як модно у військових говорити, навчили вчителів, тобто нам потрібно створити інститут, який би навчив наших з вами регіональних культурних діячів, окрім того, що вони послуговуються державним бюджетом, яким чином залучати можливості наших закордонних партнерів, куди ми, до речі, і сплачуємо так само і внески, які ми не завжди вибираємо.

Що стосується інших питань, звісно, безумовно, і з громадою, і з їхніми можливостями потрібно працювати. Це непростий процес. Ви знаєте, що якщо ми з вами говоримо, що у нас не завжди є єдність у підходах до того чи іншого питання, там ще набагато складніше. Тому вирішувати ці питання залучення їхніх можливостей для України – це вдвічі складніше. Ну, очевидно, знову ж таки, я не бачу іншого методу, як створити зацікавленість, а зацікавленість можна створювати лише через спілкування і знаходження інтересів їхніх у тому, що вони роблять і використовують кошти на що, і у наших. Тому що насправді ж мета була, є і залишається одна: для того, щоб, перше, перемогти і, друге, зберегти і відновити всі ті надбання, які має українська культура. Десь приблизно так.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Тепер, Володимир Михайлович В'ятрович, будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Доброго дня. Пане Миколо, дякую за важливий акцент у вашому вступному слові на формуванні ідентичності як однієї з найважливіших цілей для культури. Я вважаю, що це дуже правильно і це дуже актуально, особливо в теперішній ситуації. І на це має бути спрямовано всі наші зусилля.

Друге, це радше вже питання до вас. Питання структурного характеру. Мене бентежить трошки, знаєте, що в нас досі в державі є якесь таке розуміння не самодостатності культури як частини державної політики, тому у нас завжди культуру приєднують до чогось. У нас Міністерство культури і туризму, Міністерство культури, молоді і спорту, Міністерство культури і інформаційної політики. Зараз ідеться про Міністерство культури і стратегічних комунікацій. Отож моє питання в потребі, в доцільності власне зараз такого поєднання і взагалі такого переформатування. Тобто важливо, щоб ви зрозуміли, ви напевно це розумієте, але щоб і всі колеги зрозуміли,

що мова йде не просто про перейменування, мова йде про по суті переформатування Міністерства, яке забере ... *(не чути)* бюрократичної роботи в самого міністерства. Тобто це процес, який вимагатиме дуже багато витрат енергії. Тобто чи є потреба власне такого переформатування міністерства?

І друге, конкретніше питання, чи є власне потреба саме виокремлення стратегічних комунікацій? Тому що, на мою думку, стратегічні комунікації це не окремий вид політики, це інструмент різних видів політики. Стратегічні комунікації важливі в культурній політиці, стратегічні комунікації важливі у військовій політиці, в соціальній політиці, в економічній політиці. Тобто це інструмент, який має пронизувати будь-яку політику. І тому я не розумію власне потреби виокремлення в назві, а відтак і в структурі міністерства власне цієї складової – стратегічних комунікацій.

Буду вдячний за відповідь.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, тут вам, Миколо Станіславовичу, не повезло, тому що у нас багато членів комітету знаються добре в комунікаціях з різних аспектів. От як Володимир Михайлович зі свого аспекту, Микола Леонідович зі свого, Євгенія Михайлівна зі свого, ну, я і теж тут скромно приєднаюсь.

Тому я підтримую абсолютно Володимира В'ятровича в тому, що це потребує окремої серйозної розмови. Ми готові до неї, ми готові разом з вами сідати це обговорювати, напрацьовувати і знаходити рішення. Я, може, з Володимиром Михайловичем не повністю згоден у сенсі, що я не ставлю під сумнів вкотре в тому, щоб в нас був окремий чи-то підкреслений тренд стратегічної комунікації, хоча можливо я Володимира Михайловича не повністю правильно зараз зрозумів, можливо він, Володимире, вибач, можливо ти не це мав на увазі. Але це точно...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Ще раз, я вважаю стратегічні комунікації наскрізним інструментом будь-якої політики, а не окремою політикою.

ПОТУРАЄВ М.Р. От власне про що я і казав, що ми на цьому знаємось і готові разом з вами, Миколо Станіславовичу, це обговорювати, глибоко проектувати і так далі.

Будь ласка, Миколо Станіславовичу.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Перепрошую, колеги, бо тут паралельно ще відбувається подача, як з'ясувалось, документів до Верховної Ради, я змушений це все робити на ходу.

Згоден, стратегічні комунікації стосуються будь-якої галузі, це дуже важливо. Однак, я на початку очевидно не чітким був у тому, що я намагався донести до вельмишановних членів комітету, ідеться про те, що на цьому історичному етапі, я не кажу, що буде по-іншому або ж що буде так само після перемоги, але на цьому історичному етапі завдання номер один для нас, щоб ми культуру в правильну форму, як у свій час, пане Володимире, це ви знаєте дуже прекрасно, Петлюра використав, культуру використовують задля досягнення нашої мети, а мета в нас одна – це перемога.

Я думаю, що саме в цьому контексті дуже важливо мати стратегію комунікаційну, що таке українська ідентичність і чому українці борються за кожен сантиметр своєї землі. Я пам'ятаю вислів одного з моїх колег в 2014 році, власне, коли розпочалася анексія українських територій, російський керівник вирішив продовжити свою внутрішню політику за наш рахунок, один колега, доволі знаний, знавець фламандського живопису, мені задав запитання: "Ну, дивись, ми під час Другої світової війни абсолютно не втручалися і здалися. Подивися, у нас всі будинки незруйновані. Ми залишилися живі-здорові, і нічого не зашкодило нам пройти цей процес практично безболісно". Ну, насправді не практично і не безболісно. Як уже я

посилався на книгу "Сором Бельгії", ідеться про те, що біль ця залишається і фламандська частина Бельгії залишається ображеною цими процесами. Ми маємо використати той потенціал, який ми маємо у нашій культурній спадщині для того, щоб втримати нас у інформаційному, культурному полі наших з вами союзників і партнерів.

Ті, хто ще вагається, вони, ну, це класика, мають стати, якщо не нашими друзями, то принаймні їхнє співчуття має бути більш чітким і артикульованим. Як мінімум, якщо не на камеру, то хоча би в їхніх діях.

І третє, найголовніше, що у мене було, є і залишається в частині комунікації, це те, що ми не встигаємо

Фрг_12698*001*026<11:57:07><Група >

зробити все так, для того щоб і наша спадщина, і наші культурні цінності не лише були, скажімо так, оцифровані пізніше фахівцями – що було і що зруйнували, а й не встигаємо подекуди це все евакуювати, і не встигаємо так само зафіксувати на правовому рівні для того, щоб потім виставити всі рахунки агресору. Іншими словами, завдання номер один – зробити культуру важливим інструментом, можливо це не вірно, але я...

... Послугує знову ж таки прикладом УНР періоду Петлюри, коли уряд Бельгії, Нідерландів не хотів визнавати нашого з вами дипломатичного представника. Відправив Петлюра тоді цілий хор для того, щоб королева Астрід переконала свого міністра оборони в тому, що мінімум з українськими дипломатами потрібно спілкуватися.

Це, звісно, можливо не зовсім вдалі паралелі, однак я був, є і залишаюся прихильником того, що через культуру, яка є сильним інструментом, ми можемо в тому числі досягти того результату, якого ми досягаємо на полі бою, і який нам потрібен буде для того, щоб і після повернути ситуацію в іншому напрямку, що не було... Я нещодавно прочитав допис одного із моїх колег про те, що в нашій Вікіпедії до цього часу написано, що Тарковський – російський, советський режисер, а перейшов

далі читати, виявляється, він і народжений і освічений був у українських родин, в тому числі мав відношення його батько і його родина до родини Карпенка-Карого.

Отже, ми до цього часу живемо у мемах, я маю на увазі наші з вами колеги, що Україна – це просто частина різних імперій. І нам це потрібно долати. Це долати потрібно разом через багато інструментів, про які сьогодні згадувалося. Не знаю, думаю, що тут звісно без ваших знань глибоких, але мінімум тут треба пропонувати форму або ж метод, через який достукатися до них, щоб сприйняття було іншим, аніж воно було навіть до сьогодні.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Миколо Станіславовичу.

Гео Багратовичу, будь ласка, тобі слово.

ЛЕРОС Г.Б. Добрий день, пане Миколо! Я хотів би, по-перше, звернутися до вас стосовно двох моїх колег, які задали вам досить доречно запитання, це стосовно ваших заступників, і ми так і не отримали відповіді, ви сказали, що вони є. У подальшому комітет планує або підтримати, не підтримувати вашу кандидатуру на пост міністра культури, і все ж таки, коли члени комітету задають питання, щоб дізнатися, хто ж у майбутньому будуть вашими заступниками, було б доречно відповісти, хоча б декілька з них назвати, а не просто казати, що вони є, потім ви дізнаєтеся.

Тепер стосовно запитання до вас як до майбутнього міністра культури та інформаційної політики. Як ви збираєтеся боротися з Марафоном, з відсутністю об'єктивної подачі інформації на ТВ "Марафоні" і як ви плануєте надалі або зберегти цей Марафон, або все ж таки дослухатися до наших західних партнерів, які неодноразово казали, що Марафон себе вичерпав і Україні потрібно вже переходити до об'єктивної, незалежної подачі інформації?

Дякую за відповідь.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Гео Багратовичу.

Я хотів би ще доповнити важливим питанням, над яким ми працювали, всі члени комітету. Ми будемо вас просити, Миколо Станіславовичу, разом з нами подумати над тим, щоб якимось впорядкувати непросте питання, дуже болюче, але важливе для дієвців культури, про бронювання. Тому що насправді у нас є випадки, які нас турбують, коли відомі українські митці, художники, скульптори, актори і так далі, які дійсно зараз разом, ну, ви це знаєте і ви в тому брали участь теж безпосередньо, які адвокатують Україну за кордоном, які збирають багато грошей за кордоном і так далі, ну, ми вважаємо, що вони мають продовжувати виконувати ці функції. У нас є пропозиції, ми хотіли би також і з вами це обговорити, тому що ми щиро вважаємо, що такі люди дуже велику користь зараз роблять для країни і... *(не чути)*

КРАВЧУК Є.М. Це трапилось те ... *(не чути)* що ми залишились?

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Таке враження, що дійсно так. А хто мене чує?

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я чую.

А нам же ще проголосувати треба.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Всі чують.

(Загальна дискусія)

СУШКО П.М. Завили собаки у Микити Руслановича і відключився інтернет у нього.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Якщо дозволите, я коротко відповів пану Леросу. До того, як я зайду в міністерство і поговорю з людьми, які там є, я не буду оголошувати жодних своїх кандидатів. Більше того, що я можу оголошувати, якщо є поняття тяглості там? Є певні зобов'язання, є люди, які там працюють. Я повинен поговорити з цими людьми і після цього запропонувати їм той чи інший варіант.

Я не кандитую на посаду президента для того, щоб вам сказати: "От моя команда. Той буде займатися тим чи іншим", що в принципі в праві президента. Є процедури, яких я маю дотриматись як державний службовець, і лише після цього озвучувати окремі прізвища.

Що стосується Марафону, він був, є і буде просто потрібно шукати форми, щоб була зацікавленість у громадськості. Є люди, велика кількість людей, які його дивляться, і це так само дуже важливо доносити єдиним голосом те, що відбувається навколо. Якщо будуть конкретні запитання, що саме в цьому не подобається, я готовий буду з вами на цю тему спілкуватися.

Дякую.

ЛЕРОС Г.Б. Пане Миколо, єдине, що я хотів би додати, якщо ви подивитесь соціальні опитування, то довіра до ТВ "Марафону" знизилася втричі за останні півтора року. Це просто вам до відома стосовно того, як прислуховуватися до думки людей, які дивляться Марафон. Питання довіри до, назовемо так, інституції єдиного державного Марафону, довіра до нього, як ви бачите, з кожним місяцем стає все меншою і меншою.

Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Гео Багратовичу, як на правах голови підкомітету, я думаю, що ми дійсно просто зробимо окреме обговорення по комунікаціях,

по інформаційній політиці, бо ми зараз не зможемо все тут встигнути обговорити.

І я би просто пропонувала, мені здається, Павло Миколайович є сьогодні і мав питання.

СУШКО П.М. Так. Я ще хотів задати питання.

КРАВЧУК Є.М. Просто Микита Русланович зараз ще бігає по району і шукає інтернет. О, підключився. А ви тоді задайте питання і, мабуть, після цього перейдемо...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пані Євгеніє, коротку репліку без питань. Павло Миколайович мене пробачить. Одне речення.

СУШКО П.М. Добре.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Я просив би шановного кандидата, до якого я дуже добре ставлюся, все ж таки не вживати таких речей, що щось є, було і буде. Бо все змінюється. І ми будемо, і, може, колись ви самі будете зацікавлені, щоб там все було інакше.

Дякую.

КРАВЧУК Є.М. Павло Миколайович.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, на щастя, я повернуся, колеги.

Дякую, Павле Миколайовичу, бачу.

СУШКО П.М. Дякую, Микито Руслановичу.

Миколо Станіславовичу, вітаю вас! Ми не знайомі теж. І коли я дізнався, що буде, або у мене запитали, хто кандидат, я кажу, що дипломат. У людей багатьох запитання одразу й круглі очі, але, знаєте, напевно це крута ідея. Тим більше, що нещодавно на посаду Генерального секретаря Ради Європи балотувався міністр культури колишній Естонії Индрека Саара, але йому трошки не вистачило якраз досвіду в дипломатії, тому він не обрався. У вас є всі шанси потім мати такий трамплін і піти на таке підвищення.

Питання таке. У мене два запитання. Ви чули, навіть вчора Президент про це зауважив, про комунікацію з депутатами. За час відсутності міністра на посаді, це навіть не питання до Ростислава Карандєєва, бо, не маючи "погонів" міністра, важко тримати міністерство і комунікацію, будучи в.о.

Тому, якщо б мене зараз запитали, хто заступники, хто очолює який департамент, я скажу, що я не знаю. Я не знаю, а вже в якийсь час я перестав цікавитися, бо нецікаво стало, знаєте. Хоча я заступник голови комітету, заступник голови фракції правлячої і також голова підкомітету кіно. Тому такий от стан зараз комунікації комітету і міністерства. Це погано, це дуже погано. І попереду у вас буде важка робота налагодити цю комунікацію, бо перші роки, я скажу, співпраця була унікальна, може, найкраща серед усіх міністерств і комітетів, навіть по дослідках. Я не пам'ятаю, яка організація проводила дослідницьку діяльність, і перше місце комітет зайняв по КРІ, пам'ятаєте це, колеги? Зараз цього немає. Це погано.

І багато зараз нарікань до уряду, до міністрів, що не ходять на комітети, приходять заступники або заступники навіть не приходять. Ну, це недопустимо, так не має бути. Ми, може б, на це дивилися раніше просто, що немає у нас міністра. Зараз, сподіваюся, підтримаємо всі кандидатуру вашу і це станеться. Тому перше питання комунікації з комітетом і налагодити цю синхронізацію, щоб було цікаво всім разом.

Я зараз почекаю, поки він відповість.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я хотів ще підтримати Павла Миколайовича...

СУШКО П.М. Ні, почекайте. Микито Руслановичу, ні-ні, я не завершив. Я зараз почекаю, поки кандидат в міністри поговорить по телефону.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, так, я бачу.

СУШКО П.М. Бо він мене не слухає.

КРАВЧУК Є.М. Там, наскільки я розумію, якісь документи...

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Колеги, перепрошую, я вас прекрасно чув.

СУШКО П.М. Я не завершив ще.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Я перепрошую. Ви не забувайте, що я ще залишаюся на попередній роботі, тому у мене є порядок денний.

СУШКО П.М. Тому я почекав, поки ви поговорите по телефону.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Перепрошую.

СУШКО П.М. Отже, питання таке: як ви збираєтеся налагодити цю комунікацію, зробити цю синхронізацію? Чи збираєтеся ви особисто відвідувати всі засідання комітету? Це перше.

Друга ситуація. Як голова підкомітету кіно, як ви бачите процес роботи, процес взаємодії з агенцією кіно, яка зараз відокремлена від міністерства? Бо без цієї взаємодії нормальної взаємодії важко буде

просувати ті наративи і ту ідею, яка була закладена щодо культурної дипломатії і так далі.

І от у мене таке питання: нещодавно, вчора ще було інтерв'ю у мене, питання було таке: стосовно поранених, як ви дивитеся і так далі. Я вам скажу, що ворог активно використовує мову кіно. Яке ваше бачення? Як ви збираєтеся налагодити комунікацію з агенцією кіно і просувати кіно і донести людям, що сьогодні мова кіно – це дуже-дуже важливо, бо люди сьогодні не розуміють, навіщо витратити кошти на зйомки фільму. Які зйомки, коли в країні війна і так далі. Це дуже складно пояснити. І ось у мене до вас друге таке запитання: що робити з кіно?

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Хочу підтримати Павла Миколайовича, бо, з певних свого часу причин, не будемо зараз на них зупинятися, забрали із сфери відповідальності МКІП Держкіно, але насправді дуже багато зв'язків залишається. І Павло Миколайович там опікується постійно питаннями наших студій, зокрема Національної студії Довженка і багато в цьому плані робить. І там є прямо колізії такі, з якими ми всі стикаємося, і Павло Миколайович у першу чергу, і я, і інші колеги, коли нашим національним студія треба йти до якогось міністерства, міністерство за профілем – це наше, я сподіваюсь, наше спільне вже буквально з сьогодні, і при тому відсутній, так би мовити, формальний зв'язок, тобто там багато питань, які точно треба буде нам з вами разом окремо вирішувати. Так що підтримую Павла Миколайовича і прошу вас прокоментувати його також запитання.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. Дякую, пане Павле, дякую, пане Микито.

Ну, насправді кіно, як і книги, як і музика, є частиною нашої культурної спадщини. Насправді, це так само ми прекрасно розуміємо, у різних людей різне сприйняття цього пласту культури. Звісно, що кіно

найбільш, скажемо так, масово сприймається. Якщо дивитися в процентному відношенні, скільки людей читає книжки, скільки людей слухають музику або дивляться кіно, то очевидно, що кіно є одним із тих засобів, де можна достукатись до багатьох, особливо коли це якісне кіно.

Для початку відповім, як і з комітетом, так і з державною кіностудією, буду вибудовувати комунікацію з урахуванням розмови з вами. Якщо ви найближчим часом організуєте одну із зустрічей, де ви вкажете на ті чи інші існуючі проблеми. Якщо ви вважаєте, що це роз'єднання шкодить, скажімо так, просуванню українського кіно у світі, ну, будемо з вами вибудовувати політику, яким чином переконувати керівництво Кабінету Міністрів з тим, щоб це повернути в лоно міністерства. А, можливо, цього і не треба робити. Можливо, їм потрібно просто створити інші умови або ж створити передумови для того, щоб все це розвивалося у вірному напрямку. Іншими словами, в цьому світі все вирішує ринок. Якщо є кіно, яке сприймається, яке, вибачте за термін, заходить, якщо є такі митці, режисери, то звісно, що це має бути рушійною силою у популяризації і використанні знову ж таки цього виду мистецтва як зброї у нашій з вами боротьбі сприйняття української ідентичності не лише за кордоном, а і всередині. Десь приблизно таким чином.

Щодо комітету. Звісно, я вам гарантувати не можу, що я буду на всіх засіданнях, але, бачите, сьогодні з вами. Звісно, що без, як кажуть, демократичного контролю, без ролі парламенту будь-який урядовець навряд чи справиться, та і, очевидно, з точки зору Конституції і не має права. Ми маємо формувати спільну політику. А вона спільна, коли ми разом працюємо. І тоді воно по-державницькому.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякуємо.

СУШКО П.М. Можна я тоді репліку? Перш за все я вважаю, що має бути взаємоповага. І якщо це об'єктивна причина, чому міністр не прийшов, то він має повідомити про об'єктивні причини. І все добре, все сприймається, бо, може, і немає сенсу, щоб сам міністр присутній був. Але ми теж зайняті люди всі і всі працюємо. То я кажу, перше – це взаємоповага. Бо якщо її немає, то немає і результату ніякого. Тому і перша реакція моя була, коли я почув, що на посаду іде дипломат, думаю, ну, дипломат точно не допустить неповаги до своїх колег.

По-друге, щодо кіно. Так, у нас агенція кіно, там студії і так далі. Але агенція приймає всі рішення кіно. І я хотів би в першу чергу, щоб була налагоджена синхронізація. Знову, не об'єднувати, роз'єднувати, а питання саме у взаємодії. Це перше.

Друге – це ви, як формуєте політику державну, то є такий формат "держзамовлення" в конкурсах. І тут от якраз важливо, яка буде сформована державна політика, і от у співпраці з агенцією кіно який буде конкурс і так далі. Але, ще раз поясню, що дуже треба буде налагодити цю комунікацію. Я звичайно підключуся і хочу допомогти в цій комунікації на майданчику, наприклад, комітету зробити першу розмову і зібрати індустрію, яка зараз роз'єднана. Індустрія зараз роз'єднана, я кажу, що це так, з певних причин, але її треба об'єднати. Я сподіваюся, що з вашою допомогою це станеться, і станеться діалог і з індустрією, діалог з агенцією і діалог з глядачем, з суспільством, щоб пояснити для чого ми знімаємо, що ми знімаємо, на які кошти ми знімаємо і так далі.

Тому дякую вам.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Павле Миколайовичу.

Колеги, пропоную перейти до прийняття рішення. Ставлю пропозицію на голосування: підтримати кандидатуру Миколи Станіславовича Точицького на пост міністра культури і стратегічних комунікацій, як

зазначено у відповідному листі, на що звернула мою увагу Євгенія Михайлівна Кравчук ще на початку нашого засідання.

Отже, Миколо Станіславовичу, я думаю, що ви настрої членів комітету розумієте, і колеги, які з політичних причин зараз змушені будуть утримуватися, вони, як ви зрозуміли, не проти вас, а це просто політичний процес. Особисто я думаю, що ви побачили, яка у нас хороша спільна дружба в комітеті атмосфера, і ми раді, зараз ми проголосуємо і вже тоді будемо офіційно вітати вас у нашій спільній команді.

Колеги, ставлю на голосування цю пропозицію: про підтримання Миколи Станіславовича на цей пост. Хто за, прошу голосувати.

Потураєв – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

АБДУЛЛІН О.Р. Абдуллін – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

БОЖКОВ О.В. Божков – за.

СКРИПКА Т.В. Скрипка – за.

БОБЛЯХ А.Р. Боблях – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Утрималися: Микола Леонідович, Володимир Михайлович, Софія Романівна.

Дякую, колеги.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – проти.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, прийнято результативно...

Миколо Станіславовичу, я думаю, що Верховна Рада підтримає пропозицію комітету. І тому ми тепер вже офіційно раді вас вітати у нашій спільній дружній команді. І починаємо працювати разом.

ТОЧИЦЬКИЙ М.С. І до зустрічі.

Дякую щиро, шановний Микито Руслановичу, дякую щиро, шановні члени комітету.

Як я сказав від початку, будемо працювати разом для майбутнього.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

До зустрічі в залі.

На цьому засідання комітету оголошую закритим. До скорої зустрічі особисто.

До побачення.